

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року
Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Чернівецької області** в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти стримано оцінили перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувався досить високий рівень зростання цін та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **помірне зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 9.1%, як і в попередньому кварталі (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 63.6% респондентів очікували інфляцію до 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головним чинником інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво (зазначили 81.8% респондентів) (графік 2);
- **девальвація національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США, як і в попередньому кварталі, очікували 45.5% респондентів, у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** нижчими темпами: баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 20.0%), у цілому по Україні – 16.9% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 9.1%, у цілому по Україні – 23.0%. Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку, за прогнозами респондентів, третій квартал поспіль залишатимуться без змін: баланс відповідей – 0.0%, у цілому по Україні очікувалося зростання – 17.5%;
- **зростання інвестиційних видатки на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 0.0%), **видатки на машини, обладнання та інвентар залишаться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 11.1%). У цілому по Україні очікувалося зростання обсягу інвестиційних видатків: баланси відповідей – 2.4% та 14.1% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 9.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%;
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купують та продають підприємства:** баланси відповідей – 72.7% та 63.6% відповідно (у попередньому опитуванні – 63.6% та 45.5% відповідно). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **значне прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 54.5% і 90.9% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 22.2% і 54.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на енергоносії. Значно посилюється вплив цін на сировину та матеріали та регуляторного тиску (графік 5).

Респонденти планували брати банківські кредити виключно в національній валюті. Наявність інших джерел фінансування – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 9).

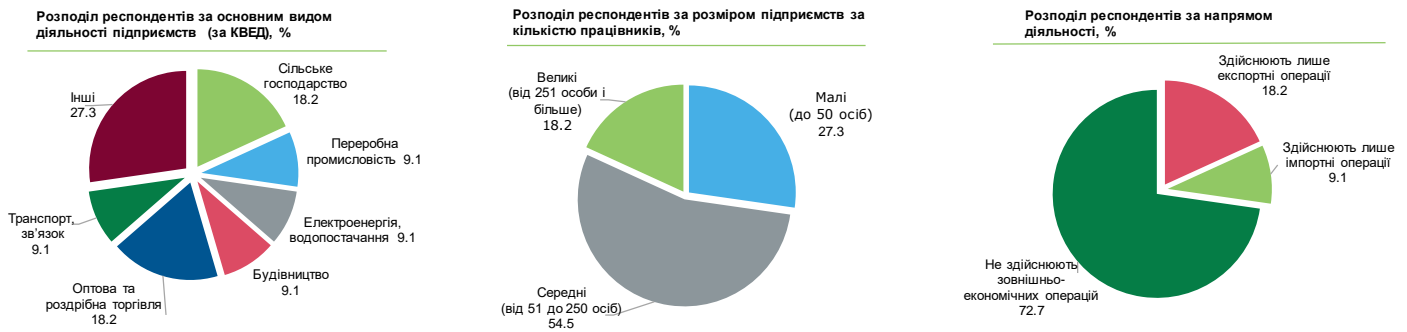
90.9% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств є добрий:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 9.1%, у цілому по Україні – 9.7%;
- **рівень залишків продукції власного виробництва зменшився і є нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 20.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%).

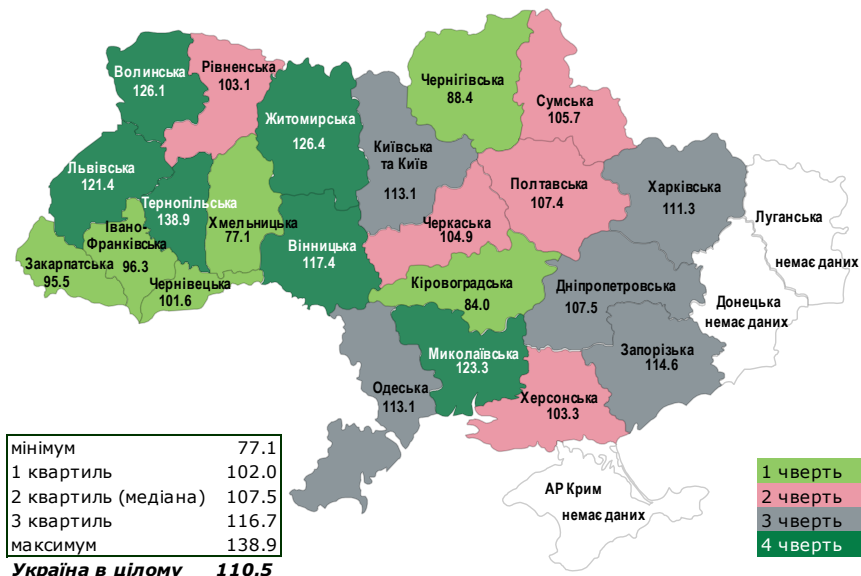
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 04 лютого – 04 березня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

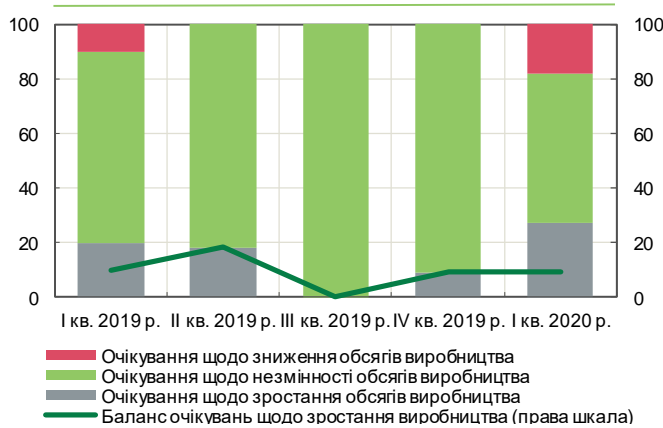
Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	-20.0	18.2	20.0	20.0	9.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	22.2	20.0	9.1	9.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	40.0	0.0	22.2	0.0	10.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.0	10.0	11.1	-11.1	0.0
кількості працівників	-10.0	-18.2	-22.2	-9.1	-20.0

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

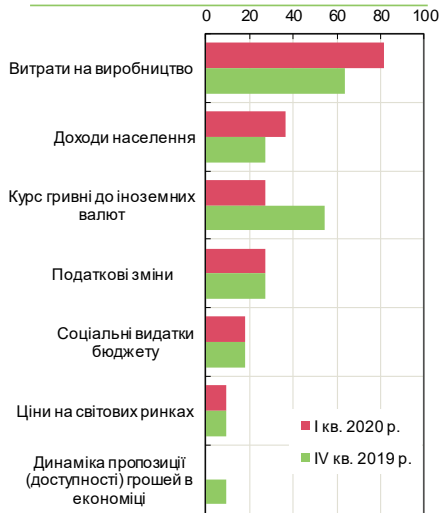
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

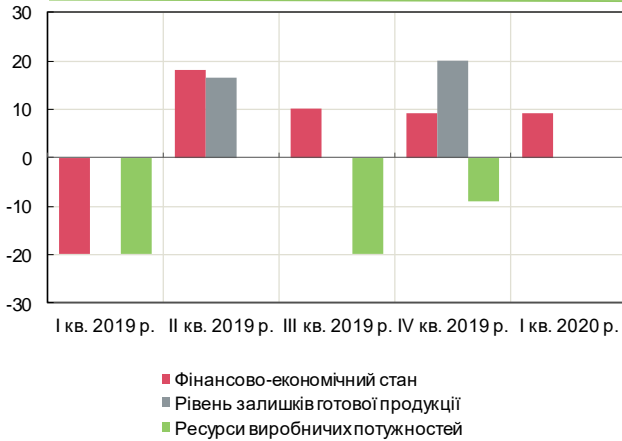
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

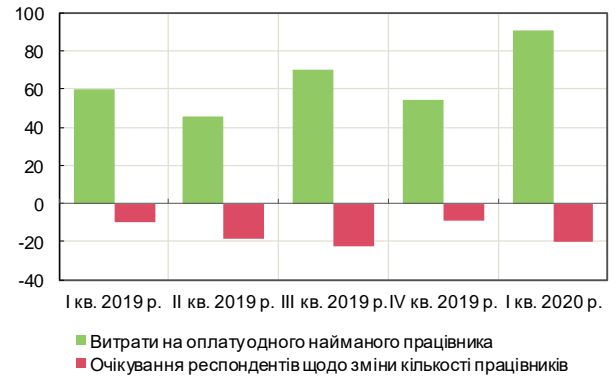
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

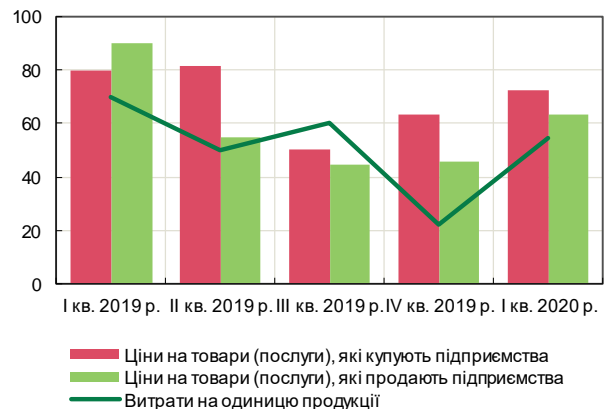
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

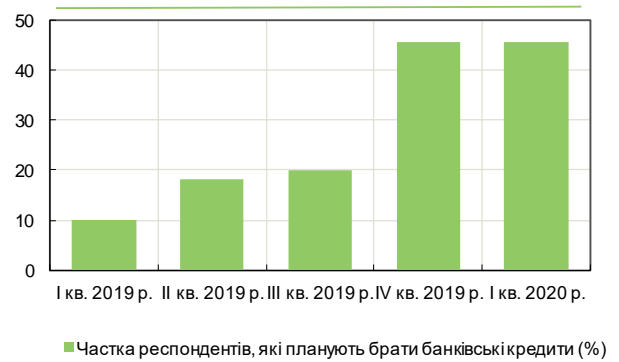
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

